

Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-%D0%BF>

3. Постанова у справі № 188/365/20 (Провадження № 3/188/260/2020) Петропавлівський районний суд Дніпропетровської області. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/88326216>

Ключові слова: адміністративна відповідальність, пандемія, COVID-19, штраф, карантинні заходи.

Ключевые слова: административная ответственность, пандемия, COVID-19, штраф, карантинные меры.

Key words: administrative responsibility, pandemic, COVID-19, fine, quarantine measures.

БЛОУС-ОСІНЬ ТЕТЯНА ІГОРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного і фінансового права,
кандидат юридичних наук*

СТАН ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ «ЄВРОПЕЙСЬКОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОСТОРУ» В УКРАЇНІ

Розвиток української моделі функціонування публічної адміністрації не може бути ізольованим від спрямування європейських практик у цій сфері. Натомість, інституційний та правовий механізми забезпечення належного впливу держави на суспільні відносини характеризується казуїстичними тенденціями невідповідності існуючого стану потреб суспільства та вимог, які ним висувуються до управляючого суб'єкта. Негативними ознаками публічного адміністрування, передусім є відсутність чіткого алгоритму процедурної діяльності суб'єктів публічного адміністрування, недовіра механізмів їх взаємодії з інститутами громадянського суспільства, низький рівень цифрової трансформації у функціонуванні суб'єктів публічної адміністрації та нівелювання принципів верховенства права та належного врядування.

Необхідним видається вироблення як довгострокової концепції стало-го розвитку інституційного забезпечення публічного адміністрування, так і постійного моніторингу існуючих та виникаючих проблем у цій сфері. При цьому, орієнтиром має бути концепція Європейського адміністративного простору.

Загалом, концепція Європейського адміністративного простору (the European Administrative Space) – це напрямок реформування та розвитку адміністративного права, за якої функціонування суб'єктів публічної адміністрації здійснюється відповідно до демократичних принципів належного врядування та стандартів Європейського Союзу у цій сфері.

Вперше термін «європейський адміністративний простір» використано у документах Програми підтримки розвитку державного управління та менеджменту (далі – SIGMA) у 1998 р. для позначення середовища, сформованого політикою та нормами Європейського Союзу, що передбачає необхідність врахування на національному рівні загальноприйнятих стандартів та практик Європейського Союзу щодо врегулювання суспільних відносин, які входять до предмету адміністративного права для забезпечення однорідного рівня забезпечення прав і свободи людини та громадянина.

Програми SIGMA охоплює сукупність спеціалізованих звітів, які зосереджені на окремих питаннях врядування та управління, а саме: контроль за витратами, адміністративний нагляд, міжвідомча координація, державні закупівлі, управління державними послугами тощо. Добре функціонуюча державна адміністрація є необхідною умовою прозорості та ефективності демократичного управління, але це не статичне явище. Одним із напрямків програми SIGMA є вироблення пропозицій та алгоритму дій щодо впровадження концепції Європейського адміністративного простору в різні національні правові системи. При цьому, зміни, які мають бути впроваджені в практику конкретної держави можуть якісно та кількісно різнитись, але будуть спрямовані на досягнення єдиної мети [1].

Держави, що мають намір впровадити концепцію Європейського адміністративного простору мають інтегрувати законодавство та стандарти Європейського Союзу у національні правові системи з наступним його застосуванням і виконанням. В першу чергу, це стосується стандартів горизонтальних систем адміністрування та державного управління, яких сформовано у вигляді принципів верховенства права та належного врядування («*acquis communautaire*»), що приймаються державами – членами ЄС, які мають різні правові традиції та різні системи управління. Під «*acquis communautaire*» розуміється сукупність актів законодавства, політичних документів і практики їх застосування, що діють в межах Європейського Союзу. Крім нормативно-правових актів Європейського Союзу необхідним є врахування рекомендаційних норм, що не мають зобов'язальної сили. Наприклад «білі книги», «зелені книги», настанови (*guidelines*), модельне законодавство тощо.

Станом на теперішній час, в Українській державі відбувається процес практичного втілення теоретичних засад публічного адміністрування з одночасною відмовою від використання ідей державного управління. Сфера публічного адміністрування по суті відображає якісний підхід до здійснення державного управління. Адміністрування (від лат. «*administratio*» означає «служіння», «допомога») є діяльністю, яка полягає у спрямуванні та керуванні визначених суспільних відносин. Розуміння «адміністрування» як синоніму «управління» не має логічного підґрунтя, адже заміна одного терміну іншим не призводить до зміни сутті явища, яке характеризується; дівість адміністративного права через призму управління є сумнівною, і не відповідатиме вимогам розвитку суспільних відносин.

Повертаючись до визначення поняття «адміністрування» в його першому значенні, зупинимось на його тлумаченні як діяльності щодо служіння суспільству в межах людиноцентристського підходу до пріоритету правового регулювання. Перевага демократичної моделі взаємовідносин між державою та громадянами виявляється, перш за все, у довгостроковому плані, який полягає в гнучкості і еластичності, що забезпечується за рахунок ефективного зворотного зв'язку [2].

Щодо публічності як детермінуючої ознаки адміністрування, необхідно зазначити наступне. Різниця між «публічним» та «державним» полягає у якісних та кількісних показниках. Щодо кількісних відмінностей, то вони стосуються етимологічних порівнянь про відносно більший обсяг публічного. Суб'єктами публічної влади, крім органів державної влади, віднесено органи місцевого самоврядування та суб'єктів, яких наділено делегованими повноваженнями. Якісні відмінності полягають у призначенні управлінського впливу на забезпечення публічного інтересу. Таким чином, під публічним адмініструванням розуміється діяльність суб'єктів публічної адміністрації, яка має прояв у погодженому спрямуванні на суспільні відносини з метою забезпечення публічного інтересу за допомогою конкретно визначених інструментів.

Подальше реформування адміністративного права в Україні має бути орієнтованим на впровадження концепції Європейського адміністративного простору через трансформацію основоположних провідних ідей публічного адміністрування та менеджменту у фактичні державні дії та процеси щодо прийняття управлінських рішень. Досягнення необхідного рівня публічного адміністрування при специфікації європейських стандартів та практик в Україні потребує врахування культурних та соціальних архетипів. В протилежному випадку, практично трансформувати систему функціонування публічної адміністрації відповідно до концепції Європейського адміністративного простору є неможливим.

Список використаної літератури:

1. Toolkit for the preparation, implementation, monitoring, reporting and evaluation of public administration reform and sector strategies. Guidance for SIGMA partners. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/37e212e6-en.pdf?expires=1584775631&id=id&accname=guest&checksum=A92CF8DB85CEE8ECCB98B1B4B4163A0>
2. Bila-Tiunova L., Bilous-Osin T., Kozachuk D., & Vasylykivska V. (2019) Participation of civil society in public administration: prospects for international experience implementation in Ukraine, *Humanities & Social Sciences Reviews*, 7(5), 757-764, <https://doi.org/10.18510/hssr.2019.7594>

Ключові слова: європейський адміністративний простір, реформа, адміністративне право, публічне адміністрування, публічні інтереси.

Ключевые слова: европейское административное пространство, реформа, административное право, публичное администрирование, публичные интересы.

Key words: the european administrative space, reform, administrative law, public administration, public interest.